

7/14624

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.SGB.0.13.00.00-610 -1592
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/14624)

033160

28 Haziran 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31/05/2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-23404 sayılı yazınız.

Van Milletvekili Fatma KURTULAN'a ait 7/14624 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK : 1 yazı

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06520 Ankara
Tel : 0312 212 20 72 – Faks : 0312 215 18 00
www.csgeb.gov.tr

İrtibat : E. YARDIMCIEL Memur
Tel : 296 64 39
e-mail : eyardimciel@csgeb.gov.tr

VAN MİLLETVEKİLİ FATMA KURTULAN'IN 7/14624 ESAS NO'LU YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Madencilik sektörü, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de iş kazaları ve meslek hastalıkları açısından en riskli sektördür. Sektörün bu özelliği, iş sağlığı ve güvenliği kavramının ve bu konuda çalışana ve çalışma ortamına yönelik mevzuatın oluşmasında büyük etken olmuştur.

Bu kapsamda yayımlanan mevzuat incelendiğinde uluslararası standartlara uygun; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda önleme politikasının geliştirilmesi, risk değerlendirmesi, çalışanların eğitimi, karşılaşılabilecekleri riskler konusunda bilgilendirilmeleri, katılımlarının sağlanması gibi teknolojik gelişmelere ve farklılaşan çalışma biçimlerine göre önleyici tedbirleri esas alan dinamik bir yapı ve katılımcı bir yaklaşım esas alınmıştır.

Bu çerçevede Bakanlığımız; 2007 yılında TMMOB Maden Mühendisleri Odası ile "Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği İşbirliği Protokolü"nü imzalayarak "Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği Kampanyası"nı başlatmıştır.

Kampanya kapsamında 8 farklı ilde eğitim seminerleri düzenlenmiş ve bu seminerlere işçi ve işveren temsilcileri ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurum ve kuruluşlardan yaklaşık 3.400 kişi katılmıştır. Dursunbey, Ermenek, Gediz, Zonguldak, Edirne, Afyon, Erzurum ve Soma'da düzenlenen bu seminerlerde maden mevzuatı, işverenin sorumlulukları, madenlerde iş teftiş, güvenlik kültürü, risk değerlendirmesi, maden sektöründe örnek iş kazaları, iş sağlığı ve güvenliği-verimlilik ilişkisi, pnömokonyoz-iş yeri hekimliği, madenlerde toz sorunu ve madenlerde kişisel koruyucu donanım konuları ele alınmış ve maden ocaklarında çalışan işçiler, işverenler ve konuyla ilgili tüm tarafların bilgi birikimi ve duyarlılığı artırılmaya çalışılmıştır.

2006 Şubat ayında tamamlanan "Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Güçlendirilmesi-İSAG I" projesinin devamı niteliğinde olan İSAG-II Projesi kapsamında uyumlaştırılan iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının özellikle KOBİ'lerde etkin ve verimli şekilde uygulanmasını sağlamak, Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesine katkıda bulunmak, işçilerin sağlık gözetimini yürütmek, sosyal paydaşları iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitmek, işyerlerine ve özellikle KOBİ'lere yaygın ve ucuz iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sağlamak amacıyla 6 adet gezici iş sağlığı aracı 2008 yılında teslim alınmıştır. Bu araçların maden sektörüne de hizmet etmesi amacı ile TTK ile ön görüşmeler yapılmış ve hizmet sunumu konusunda mutabakat sağlanmıştır.

Avrupa Birliği ile sürdürülen işbirliği çerçevesinde, 2007 yılı Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında, Bakanlığımız tarafından hazırlanan "Türkiye'de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi" AB Komisyonunca kabul edilmiştir. Proje kapsamında Türkiye'deki özellikle maden, inşaat ve metal sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş sağlığı ve güvenliği kayıt sisteminin yapılandırılması, tanıtım ve eğitim faaliyetleri ile toplumsal bilincin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

2010 yılı Ocak ayında başlatılmış olan proje kapsamında pilot sektörlerde yer alan işyerleri arasında iyi uygulama örneği işletmeler oluşturulacak ve bu işletmelere iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm konularda hizmet sunumu gerçekleştirilecektir. Yapılacak çalışmalar projenin ilerleyen aşamalarında öncelikle 100, daha sonra 1.500 olmak üzere birçok işletmede yaygınlaştırılacaktır. İşyeri sayısı bakımından oldukça geniş kapsamı olan bu proje marifetiyle madencilik başta olmak üzere inşaat ve metal işkollarında yer alan işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği şartlarının oldukça ileri bir düzeye taşınması sağlanmış olacaktır.

Bakanlık olarak; sağlık ve güvenlik bilincinin oluşmasının bugünden yarına oluşabilecek bir durum olmayıp, çalışma hayatının temel aktörlerinin birlikte hareket edeceği uzun erimli çabalar gerektirdiğinin bilincindeyiz. Bu nedenle önemli bir kısmı önlenebilir olan iş kazalarının daha da azaltılması amacıyla Bakanlığımız tarafından yürütülen çalışmalar aralıksız devam edecektir.

Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından maden işyerlerinde yapılan denetimlerin yıllara göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

YIL	YAPILAN DENETİMLER			
	GENEL	KONTROL	İNCELEME	TOPLAM
2003	50	25	475	550
2004	642	15	343	1.000
2005	1.167	564	347	2.078
2006	352	230	303	885
2007	787	85	593	1.465
2008	567	103	933	1.603
2009	342	42	608	992
TOPLAM	3.907	1.064	3.602	8.570

Buradan da anlaşılacağı üzere maden işyerleri düzenli olarak Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından denetlenmektedir.

Metan, kömürün oluşması sırasında ortaya çıkan ve moleküler seviyede gerek cevher (kömür) gerekse yan kayaçlarda bulunan boşluklarda hapsolunan bir gazdır. Kömürün bünyesinde bulunan bu gaz miktarı minerolojik analizler sonucu tespit edilmekte ve bu sonuçlara göre de işletme yöntemleri tespit edilmektedir. Metan ile hava karışımına grizu adı verilmektedir. Bu karışım yüzde 4 ile yüzde 15 arasında metan ihtiva ettiğinde patlayıcı hale gelmekte ve alev ile karışlaştığında tutuşarak patlayabilmektedir. Patlamaları önleyebilmek için ortamdaki metan oranını etkili bir havalandırma ile yüzde 1'in altında tutmak ve ocak içerisinde çıplak alev oluşmasını engelleyen sistemlerle çalışmak çok önemlidir. Ayrıca kurulan bu sistemlerin sürekli olarak düzgün çalıştığının işveren tarafından izlenmesi ve görülen aksaklıkların hemen düzeltilmesi çok önemlidir. Bunun için de çalışanlara düzenli ve sürekli eğitim verilmesi zorunludur. Nitekim 4857 sayılı İş Kanununun 77 nci maddesinin ikinci fıkrasında, bu madde gereği çıkarılan alışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte, anılan Kanunun 85 inci maddesinde ve ilgili diğer mevzuatta bu husus düzenlenmiştir. İş sağlığı ve güvenliği konusunda alınması gerekli önlemleri düzenleyen: "Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tnel Yapımında Alınacak İş Sağlığı ve Güvenliği nlemlerine İlişkin Tüzük", "Grizulu ve Yangına Elverişli Ocaklarda Alınması Gerekli Tedbirler Hakkında Yönetmelik", "Grizulu Ocaklarda Elektrik Enerjisi Kullanılması Hakkında Yönetmelik" ve "Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik şartları Yönetmeliği" yayımlanmış olup bunlarda belirtilen hususlara uyulması halinde olayların kontrol altına alınması ve kazaların azaltılması mümkündür.

2006 yılında Dursunbey ilçesi Odaky Kömür Ocağında meydana gelen olay sonrası, patlamanın meydana geldiği bölüm barajlanarak kapatılmış ve ocağın tehlike arz etmeyen diğer bölümlerinde çalışmalar devam etmiştir. Metan gazı kömürün oluşması sırasında ortaya çıkan ve moleküler seviyede gerek cevher gerek yan kayaçlar içerisinde hapsolmuş durumda olduğundan ve üretim esnasında ortaya çıkmasından dolayı işletmeler içerisinde yapılan çalışmalarda alınan güvenlik önlemlerine azami seviyede uyulması meydana gelecek kazaları azaltma noktasında çok önemlidir. Alınan önlemlere uyulmaması her an bir kaza ile

karşılaşılma ihtimalini arttırmaktadır. Bu nedenden ötürü yer altı kömür maden işletmeleri dünyada en yüksek riske sahip işyerleridir.

4857 sayılı İş Kanununun 77 nci maddesine göre işverenler, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler. İşverenler, işyerlerinde meydana gelen iş kazasını ve tespit edilecek meslek hastalığını en geç iki iş günü içinde yazı ile ilgili bölge müdürlüğüne bildirmek zorundadır.

Bu düzenlemeye göre işyerlerinde önlem alma yükümlülüğü işverenlere aittir. 4857 sayılı İş Kanununun 91-97 nci maddeleri gereği, Kanun kapsamında yer alan işyerlerinin denetimi Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından her yıl denetlenmektedir. Gerek programlı gerek program dışı yapılan denetimlerde amaç, işverenlerin yukarıda bahsi geçen İş Kanununun 77 nci maddesinde ve sair iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında belirtilen hususları yerine getirip getirmediğinin tespiti ile mevzuata aykırılık halinde gerekli yaptırımların ve tedbirlerin (idari para cezası, işyerinin durdurulması veya kapatılması) uygulanmasıdır.

Yapılan denetimlerde çalışanların hayatı için tehlike arz eden hususlar tespit edildiğinde, işyerinde işin durdurulması ve kapatılması tedbiri uygulanmaktadır.

4857 sayılı İş Kanununun "İşin Durdurulması veya İşyerinin Kapatılması" başlıklı 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında;

"Bir işyerinin tesis ve tertiplerinde, çalışma yöntem ve şekillerinde, makine ve cihazlarında işçilerin yaşamı için tehlikeli olan bir husus tespit edilirse, bu tehlike giderilinceye kadar işyerlerini iş sağlığı ve güvenliği bakımından denetlemeye yetkili iki müfettiş, bir işçi ve bir işveren temsilcisi ile Bölge Müdüründen oluşan beş kişilik bir komisyon kararıyla, tehlikenin niteliğine göre iş tamamen veya kısmen durdurulur veya işyeri kapatılır. Komisyona kıdemli iş müfettişi başkanlık eder. Komisyonun çalışmaları ile ilgili sekretarya işleri bölge müdürlüğü tarafından yürütülür."

Bu maddenin uygulama esasları "İşyerlerinde İşin Durdurulmasına veya İşyerlerinin Kapatılmasına Dair Yönetmelik" te düzenlenmiştir.

Bir işyerinin tesis ve tertiplerinde, çalışma yöntem ve şekillerinde, makine ve cihazlarında işçilerin yaşamı için tehlikeli olan hususun kalktığı ilgili mevzuat uyarınca tespit edildiğinde durdurma veya kapatma kararı kaldırılarak işyerinin yeniden çalışmasına izin verilir. İşverenin iş sağlığı ve güvenliği konusunda her türlü tedbiri alma yükümlülüğü bu karardan sonra da devam etmektedir.

Bir işyerinin faaliyete geçmesi her zaman için belirli riskleri beraberinde getirir. Bütün işyerlerinde işin yürütülmesi sırasında belirli riskler mevcuttur. Ağır ve tehlikeli işlerde bu riskler daha fazladır. Mevzuatla bütün işyerleri için bu riskleri ortadan kaldırmaya yönelik tedbirler düzenlenmiştir. Bu tedbirlere uyulması halinde işyeri, kontrol altına almak mümkündür. Bu da yukarıda belirtildiği üzere tümüyle işverenlerin sorumluluğundadır.

İşveren yukarıda açıklandığı şekilde iş sağlığı ve güvenliği yönünden tüm tedbirleri almak, uygulamak ve uygulanmasını denetlemekle yükümlüdür.

